

УДК 338.43:636.4(477.83)

СУЧАСНИЙ СТАН РИНКУ ПРОДУКЦІЇ СВИНАРСТВА У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Н. Альохіна, аспірант

Львівський національний аграрний університет

Постановка проблеми. В умовах лібералізації торговельно-економічних відносин в Україні на вимогу країн – членів Світової організації торгівлі провідним завданням розвитку свинарства є поліпшення фінансово-економічної ситуації в галузі, а саме розвиток та збільшення обсягів виробництва свинини, підвищення конкурентоспроможності продукції на вітчизняному та світовому ринках тощо. На ринку агропромислової продукції актуальними залишаються питання розробки комплексу заходів щодо розвитку виробництва й активізації формування ринку продукції свинарства, адже зазначена галузь є однією з основних у становленні продовольчої безпеки держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблем розвитку виробництва і формування ринку продукції свинарства займалися такі науковці, як П.Т. Саблук, П.І. Гайдучський, В.В. Писаренко, П.П. Руснак, М.П. Поліщук, В.П. Рибалко. На їх думку, позитивні зрушення в галузі передусім залежать від вирішення соціальних питань, перспектив зростання купівельної спроможності українців. Як зазначають П.С. Березівський, В.Я. Месель-Веселяк і С.О Кобернюк відродження свинарства в Україні залежить від пошуку нових і вдосконалення існуючих форм організації виробництва, створення інтеграційних формувань, розвитку маркетингових аспектів агробізнесу. Низка аспектів ефективного розвитку свинарства потребує прискіпливішого вивчення.

Постановка завдання. Проаналізувати сучасний стан ринку продукції свинарства у Львівській області та виявити перспективні тенденції і недоліки, які потрібно врахувати для покращання його функціонування – ось завдання, яке ми ставимо перед собою.

Виклад основного матеріалу. Свинарство – це галузь тваринництва, в основі якої лежить розведення свиней для одержання м'яса та сала, а також шкіри, щетини, кишок, крові, які використовують у харчовій та переробній промисловості.

В Україні вже давно прийнято вважати, що свинарство є національною галуззю сільськогосподарського виробництва. Були часи, коли свинина в загальному виробництві м'яса в країні сягала 58,7 відсотка. При цьому, як відомо, історія фіксує не тільки періоди інтенсивного розвитку галузі, а й часи її катастрофічного занепаду. А саме в усіх категоріях господарств України в 1913 році налічувалося 8,5 млн свиней; у 1940 – 9,2; в 1944 – 2,9; в 1950 – 7; у 1971 – 21,4; у 2005 – 7,05 млн голів. Рекордний вал виробництва свинини (1576 тис. т у забійній вазі) було зафіксовано в 1989 році, або по 30-31 кг на душу населення, що цілком відповідало науково обґрунтованим медичним нормам споживання цього продукту харчування [1]. На сучасному етапі стан галузі характеризується достатньою стабільністю. Свинарство для України – це галузь,

що історично склалася та органічно вплітається в усю тваринницьку промисловість [2]. Проте поки що доводиться говорити лише про відносну стабільність цього ринку.

За даними Державного комітету статистики України, на початок 2012 року поголів'я свиней у нас становило 7,5 млн гол., що на 6% менше порівняно з 2011 роком. Проте, незважаючи на загальнодержавну тенденцію до зменшення кількості свиней, Львівська область відзначається показниками збільшення поголів'я. Зокрема у 2012 році порівняно з 2011 роком загальне поголів'я свиней збільшилося на 6,6% і складає 306,3 тис. гол., у 2013 році воно становило 334,1, що на 9,1% більше, ніж у 2012 році (табл.1).

Таблиця 1

Динаміка й структура поголів'я свиней у Львівській області, 2010–2013 рр.

Тип господарства	2010 р.		2011 р.		2012 р.		2013 р.		2013 р. до 2010 р., %
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	
Усі категорії господарств	296,4	100	287,3	100	306,3	100	334,1	100	127,8
Сільсько-господарські підприємства	109,5	36,9	110,9	38,6	127,9	41,8	154,3	46,2	140,9
Підприємства населення	186,9	63,1	176,4	61,4	178,4	58,2	179,8	53,8	95,5

На сьогодні в усіх категоріях господарств утримується 334,1 тис. голів свиней, в тому числі у господарствах населення зосереджена більша частина поголів'я – 179,8 тис. гол., а в сільськогосподарських підприємствах – 154,3 тис. голів. Загальне поголів'я свиней у всіх категоріях господарств за 2010 – 2013 роки збільшилося на 27,8%. На рисунку показано динаміку поголів'я свиней в усіх категоріях господарств Львівської області за 2008–2013 роки. Позитивна динаміка поголів'я свиней насамперед підтверджує збільшення попиту на цю продукцію.

Однією з причин зростання виробництва та реалізації продукції свинарства стало збільшення фінансової державної підтримки галузі. Зокрема у 2012 році відповідно до програми розвитку тваринництва у Львівській області введено в експлуатацію нове тваринницьке приміщення та реконструйовано діюче приміщення в ТзОВ «Галичина – Захід», кількість свиней на відгодівлі – 34 тис. голів, здійснено реконструкцію тваринницьких приміщень у ТзОВ «Барком» у Буському районі, де свиней на відгодівлі – 10 тис. гол., та у Самбірському районі, де знаходяться 5 тис. гол. основних свиноматок.

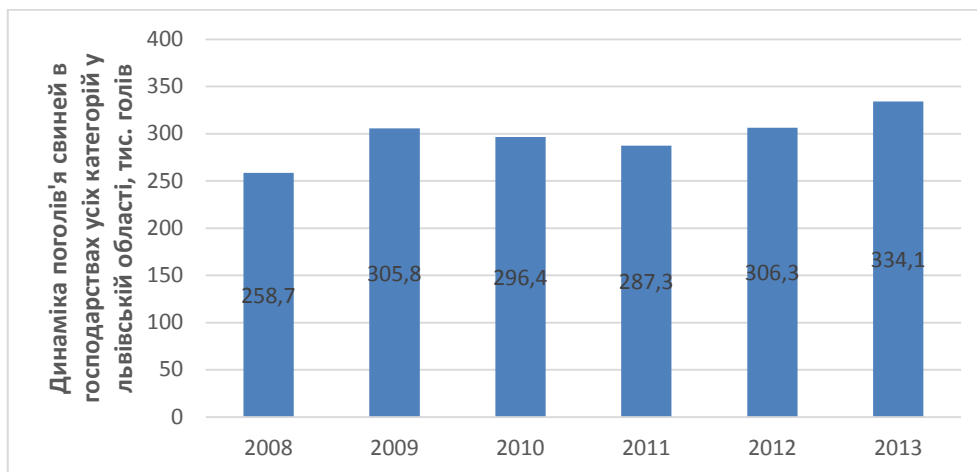

Рис. Динаміка поголів'я свиней в господарствах усіх категорій у Львівській області, тис. голів.

Дані митної статистики України, розміщені на сайті Міністерства доходів і зборів, свідчать про зменшення імпорту свинини в Україну у 2013 році на 27,7 % [7]. Це відбулося завдяки зростанню власного виробництва, як вважає заступник начальника відділу з питань агропромислового комплексу державного підприємства «Держзовнішінформ» А. Порембський, [3]. В середині країни воно зросло до 764,6 тис. т продукції, що на 64 тис. т перевищує показник 2012 року.

Проте внутрішнє виробництво м'яса у Львівській області у 2012 р. все ще не забезпечувало споживання відповідно до фізіологічних потреб населення і становило лише 121,9 тис. т від необхідних 203,4 тис. тонн. Це означає, що внутрішній ринок має резерв до збільшення споживання. Саме тому одним з основних завдань виробників продукції свиначства має бути розгортання виробництва.

Якщо проаналізувати дані табл. 2, то можна дійти висновку, що виробництво свинини аграрними підприємствами (крім малих) за січень-листопад 2013 р. порівняно з січнем-листопадом 2012 р. збільшилося на 12 відсотків.

Як бачимо, виробництво свинини порівняно з виробництвом іншої продукції тваринництва показало найкращі результати.

«Фонд споживання свинини в Україні перевищує 900 тис. т на рік, а вітчизняне виробництво поки задовольняє близько 84% загального попиту на свинину на внутрішньому ринку. Однак якби Україна могла зберегти темпи приросту виробництва свинини на рівні 9% на рік, то через пару років наші виробники повністю покрили б потреби внутрішнього ринку», – вважає експерт аграрних ринків асоціації «Український клуб аграрного бізнесу» А. Жарко [3].

Таблиця 2

Реалізація продукції тваринництва аграрними підприємствами (крім малих) у Львівській області у січні-листопаді 2013 року

Поголів'я	Обсяг реалізованої продукції		Середня ціна реалізації	
	т	до січня-листопада 2012 р.,%	грн/т (тис. шт.)	до січня-листопада 2012 р., %
Худоба та птиця (у живій вазі) у тому числі	81513	117,9	11409,1	94,6
велика рогата худоба	6883	115,0	10893,7	81,2
Свині	20629	121,4	15280,5	97,2
Птиця	53931	116,8	9995,8	94,8
Молоко	20553	101,0	3109,6	117,7
Яйця, млн шт.	59,2	107,8	612,7	110,0

Незважаючи на тенденції збільшення поголів'я свиней та виробництва продукції свинарства, ця галузь і надалі є нерентабельною як в Україні загалом, так і у Львівській області (рівень рентабельності свинини на м'ясо у 2012 р. у Львівській області становив -7,1%), що зумовлено насамперед зростанням виробничих витрат, конкуренції на ринку м'яса (покупці віддають перевагу дешевшому м'ясу птиці), низькою купівельною спроможністю населення, низькою конкурентоспроможністю української свинини на зовнішньому ринку.

Міжнародний ринок свинини надзвичайно конкурентний. На ньому домінують країни Євросоюзу, США, Канада та Бразилія. Вони лідируватимуть на ньому і найближчими роками, адже чітко розробили ланцюг взаємодії від виробника до бійні і технологічної обробки, далі до продажу гуртом та вроздріб. Оскільки погоду на ринку роблять потужні мережі торгівлі гуртом та вроздріб, вони й визначають стандарти якості. У всьому світі у споживачів попитом користуються безпечні для здоров'я та чисті продукти [4, с. 26].

У зв'язку зі ситуацією, що склалася, та необхідністю прискорення темпів розвитку свинарства науковці НААН спільно з Міністерством аграрної політики та продовольства України розробили проект програми розвитку свинарства на 2013–2020 рр., який передбачає нарощування поголів'я свиней, збільшення їх продуктивності та обсягів валового виробництва, технологічні та нормативно-правові засади її виконання.

Висновки. Український ринок свинини перебуває на етапі становлення та розвитку, проте галузь має серйозні перспективи для зростання. Вирішення зазначених проблем потребує вживання низки заходів для впровадження новітніх технологій виробництва продукції свинарства.

Бібліографічний список

1. Рибалко В. П. Свинарство – національна галузь [Електронний ресурс] / В. П. Рибалко // Пропозиція. – Режим доступу : <http://www.propozitsiya.com/page=146>.
2. Свинарство України очима іноземців [Електронний ресурс] // Аграрний тиждень. – Режим доступу : <http://a7d.com.ua/tvarinnictvo/10673-svinarstvo-ukrayini-ochima-pozemcv.html>.
3. Украинские свиноводы теснят импортеров [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http://www.capital.ua/ru/publication/29.01.2014, №013 \(190\)](http://www.capital.ua/ru/publication/29.01.2014, №013 (190)).
4. Іванюта В. Ф. Стан проблеми виробництва продукції свинарства в Україні / В. Ф. Іванюта, Н. М. Бейдик // Агросвіт. – 2008. – № 10. – С. 25-27.
5. Стан сільського господарства Львівської області у 2013 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/express/2014/v01021213_7.pdf.
6. Тенденції у тваринництві Львівської області у 2013 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/press/2014/r010114_5.pdf.
7. Міністерство доходів і зборів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minrd.gov.ua>.

Альохіна Н. Сучасний стан ринку продукції свинарства у Львівській області

Розглянуто сучасний стан ринку продукції свинарства у Львівській області. Проаналізовано динаміку та структуру поголів'я свиней в усіх категоріях господарств, реалізацію продукції тваринництва аграрними підприємствами (крім малих підприємств) у січні-листопаді 2013 року.

Ключові слова: ринок продукції свинарства, свинарство, виробництво, внутрішній ринок.

Alokhina N. The current state of the market production of pig production in Lviv region.

The article reviews the current state of the market products of pig production in Lviv region. The dynamics and structure of the number of pigs in all categories of farms, sale of animal products by agricultural enterprises (except small businesses) in January-November 2013.

Key words: market production of pig breeding, pig breeding, production, home market.

Алехина Н. Современное состояние рынка продукции свиноводства во Львовской области

Рассмотрено современное состояние рынка продукции свиноводства во Львовской области. Проанализированы динамика и структура поголовья свиней во всех категориях хозяйств, реализация продукции животноводства аграрными предприятиями (кроме малых предприятий) в январе-ноябре 2013 года.

Ключевые слова: рынок продукции свиноводства, свиноводство, производство, внутренний рынок.